नानामतानि भिन्नप्रस्थानानि ॥ ६४ ॥ सर्वेषांप्रामाण्यसिद्धयेविशिष्टकर्तृकत्वेनसर्वाणिस्तौति सांख्यस्येत्यादिना ॥६५॥६६॥६७॥ ६८ ॥ आगमंवेदंज्ञानमनुभवंचानतिक्रम्यएतेषांसर्वेषांनिष्ठापरमतात्पर्यविषयीभूतोर्थस्तुनारायणःपरमात्मैवेतिदृश्यतइत्यर्थः अत्रभिन्नप्रस्थानत्वाभिमानोमूढानामेवेत्याह नचेति ॥ ६९ ॥ स्वमतमाह तमेवेति ॥ ७० ॥ निःसंशयेषुश्रुत्यनुभवबलादितिशेषः हेतुबलात्कुतर्कबलात्ससंशयान् ॥ ७१ ॥ ईदृशाएवपांचरात्राअपिमुष्यंतइत्याह पांचरात्रेति ॥ ७२ ॥ सनातनेश्रुतिप्रतिपादितत्वादाद्यंतशून्येउभेअपि तेनपांचरात्रस्यपुंप्रणीतत्वंवेदविरुद्धत्वंचसूचितंतथापिअवांतरतात्पर्यभेदेपिपरमतात्पर्यंत्वेकमेवेत्याह सर्वैरिति इदंविश्वंनारायणइतिइदंसर्वंयदयमात्माब्रह्मैवेदंसर्वमित्यादिश्रुतेरर्थोब्रह्माद्वैतरूपोदर्शितः ॥ ७३ ॥ शुभाशुभमिति सर्वत्रनारायणएवप्रवर्तकोंतर्यामीत्यर्थः

सांख्यंयोगःपांचरात्रंवेदाःपाशुपतंतथा॥ज्ञानान्येतानिराजर्षेविद्धिनानामतानिवै ॥ ६४॥ सांख्यस्यवक्ताकपिलःपरमर्षिःसउच्यते ॥ हिरण्यगर्भोयोगस्यवेत्तानान्यःपुरातनः ॥ ६५॥ अपांतरतमाश्चैववेदाचार्यःसउच्यते॥ प्राचीनगर्भंतमृषिंप्रवदंतीहकेचन॥६६॥ उमापतिर्भूतपतिःश्रीकंठोब्रह्मणःसुतः॥ उक्तवानिदमव्यग्रोज्ञानंपाशुपतंशिवः॥ ६७॥ पांचरात्रस्यकृत्स्नस्यवेत्तातुभगवान्स्वयं॥ सर्वेषुचनृपश्रेष्ठज्ञानेष्वेतेषुदृश्यते॥ ६८॥ यथागमंयथाज्ञानंनिष्ठानारायणःप्रभुः॥ नचैनमेवंजानंतितमोभूताविशांपते॥ ६९॥ तमेवशास्त्रकर्तारःप्रवदंतिमनीषिणः॥ निष्ठांनारायणमृषिंनान्योस्तीतिवचोमम ॥ ७० ॥ निःसंशयेषुसर्वेषुनित्यंवसतिवैहरिः॥ ससंशयान्हेतुबलान्नाध्यावसतिमाधवः॥ ७१॥ पांचरात्रविदोयेतुयथाक्रमपरानृप॥ एकांतभावोपगतास्तेहरिंप्रविशंतिवै॥ ७२॥ सांख्यंचयोगंचसनातनेद्वेवेदाश्चसर्वेनिखिलेनराजन्॥ सर्वैःसमस्तैर्ऋषिभिर्निरुक्तोनारायणोविश्वमिदंपुराणं॥ ७३॥ शुभाशुभंकर्मसमीरितंयत्प्रवर्ततेसर्वलोकेषुकिंचित्॥तस्मादृषेस्तद्भवतीतिविद्याद्दिव्यंतरिक्षेभुविचाप्सुचेति॥७४॥ इतिश्रीमहाभारतेशांति०मोक्ष०प०द्वैपायनोत्पत्तौएकोनपंचाशदधिकत्रिशततमोऽध्यायः॥ ३४९॥ ॥ ९॥ जनमेजयउवाच बहवःपुरुषाब्रह्मन्नुताहोएकएवतु॥ कोत्यत्रपुरुषःश्रेष्ठःकोवायोनिरिहोच्यते ॥१॥

समीरितंवेदेविहितं तस्मादृषेर्नारायणात् ॥ ७४ ॥ इतिशांति०मो०नै०भा०एकोनपंचाशदधिकत्रिशततमोऽध्यायः ॥ ३४९ ॥ ॥ ९ ॥ पुरुषभेदमंतरेणबंधमोक्षव्यवस्थानुपपत्तेःश्रूयमाणस्यात्मैक्यस्यचानतिलंघनीयत्वात्संदिहानःपृच्छति बहवइति नन्वेकस्मिन्नाकाशेकर्णशष्कुलीरूपोपाधिभेदात्श्रोत्रभेदःकल्पितोबाधिर्यसुश्रवस्त्वादिव्यवहारहेतुःशब्दपहासंकरहेतुश्चएवमेकस्मिन्नात्मनिअंतःकरणभेदाज्जीवभेदःकल्पितोबद्धमुक्तव्यवहारहेतुर्भोगासंकरहेतुश्चभविष्यतीतिव्यवहारपरमार्थदृष्ट्यापुरुषबहुत्वैकत्वेसंभवतइतिनतत्रप्रष्टव्यमस्तीत्याशंक्याह कोह्यत्रेति योषावावगौतमाग्निरितिवदात्मैवेदंस

Digitized by Google